

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

זאת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 406 פרשת: משפטים שבת קודש כ"ו שבט תשפ"ב (29 בינואר 2022 למנינים)

תל-אביב	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	16:51	17:50	18:25
חיפה	16:35*	17:48	18:29
באר שבע	16:39	17:48	18:23
	16:52	17:51	18:26

*לנוהגים 40 דק' 16:08

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

לזכות את הרשעים במשפט, ולקרבתם ליהדות!

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

יתכן מאוד שמה שרואים בעיניים ושומעים באוזניים, זה לא מדויק, ויצאו דברים מהקשרם. וגם אם שומעים בהקלטה, ורואים בתמונות, אין לסמוך על זה כלל. וצריך לזה הרבה יראת שמים. והלוואי שנוכח לכך.

עליונים למטה ותחתונים למעלה

ומצינו בגמרא (תענית כ"א) על אבא אומנא, שהיה רופא שמקיז דם לאנשים, ועושה הכל בקדושה וצניעות, ומכוון לשם שמים. וכשהיו באים אליו אברכים לטיפול, לא לקח מהם כסף, ואדרבא תמך בהם. וזכה כל יום לקבל שלום ממתכתא דרקיעא. כלומר מהשמים מברכים אותו כל יום באמירת שלום. ומאיך אביי ורבא שהיו גדולי הדור וראשי ישיבות, לאביי אמרו שלום כל ערב שבת, ולרבא כל ערב יום כיפור. וכאשר שאל אביי מהשמים, למה הוא לא זוכה לשלום כל יום? ענו לו: אתה ראש ישיבה גדול, ואשריך! אבל אתה לא עושה את מעשיו הטובים של אבא אומנא, כמבואר במהרש"א שם. וכמו בגמרא (ב"ב ע"ג) עליונים למטה ותחתונים למעלה. ובעוונותינו הרבים כמה מחלוקות, וקנאה ושנאה וחילול השם, היה ניתן למעט ולבטל ע"י כף זכות, וע"י כך לקדש שם שמים. וחז"ל הקדושים (בבב"ב ע"ג) המליצו לכהנים בבית המקדש בחילוף המשמרות בשבת קודש, לברך: שיהיה ביניכם אהבה ואחוה ושלוה ורעות!

העבודה הגדולה של כל יהודי

ונסיים בפסוק בפרשה (ב"ב ט"ז) "וְעִבְדְתֶם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבְרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מִימֶיךָ, וְהִסְרִיתִי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ" פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד? אלא ללמדנו, כולנו עובדים את ה' יתברך, אבל כל אחד ואחד לא דומה לחבירו, במסירות, בנשיונות, בדבקות, ובשלמות, ובעיקר שלמות באהבת ישראל כמוך ממש. וזה העבודה הגדולה של כל יהודי ויהודי לזכות את הרבים, לקדש שם שמים, להרבות כבוד שמים, להרבות כף זכות, כמו לזכות את הרשעים במשפט, כך לזכות את כולם בדברים טובים שהתוצאה בהם כבוד שמים גדול, ובעיקר ממש שיהיה תמיד בין כולנו הפה והלב שוין, להרבות אהבה ואחוה ושלוה ורעות, אמן ואמן.

הרוקח, כי כך יצא הדין! ולא זו בלבד, אלא הגיע גם ביום חג שבועות הקדוש להמליץ בפני בית המשפט של פטרבורג, עיר הבירה של רוסיה, שהרוקח צודק בדין זה. ולימד לתלמידיו שצריך לטרוח עד בית המשפט בחג שבועות, מכח החידוש של רבי ישמעאל במכילתא, של לא תטה משפט אביונך בריבו, שאע"פ שהרוקח אביונך במצוות ורשע גדול, חובה לדאוג לו כיון שלהלכה הוא הזכאי ויש לעזור לו ולחזקו. ממש לזכות את הרשע במשפט.

והחידוש של הפסוק הוא, כאשר רואים את ראש הקהילה בחביעה בדיני ממונות ויש סיפורים על צדקותו וחסידותו שנוהר אפילו בספק ספיקא של גזל, וכנגדו עומד אדם רשע מרושע, אז השכל אומר שבדין תורה הצדיק צודק... והחידוש של הפסוק הוא, שיש להתייחס במשפט של דין תורה כאילו שניהם רשעים, כדי להוציא אמת לאמיתה. ובמקרה שלנו הרוקח, הוא הצדיק בדין - רשע במעשיו וצדיק בדינו, וראש הקהילה צדיק במעשיו ורשע בדינו.

האדם יראה לעיניים וה' יראה ללבב

וזה דומה לרבינו הרמב"ם (פ"ג מהלכות משוה"ט) אדם שְׁעוֹנוֹתָיו מְרַבֵּין עַל זְכוּתָיו מִדֵּי הוּא יָמַת בְּרִשְׁעוֹ. וביאר הלחם משנה, שהכוונה מת בעולם הבא, אבל בעולם הזה, יתכן שיהיה נחתם לחיים אף שהוא רשע גמור. כי ה' יתברך פורע לו שכר מצוה בעולם הזה ונותן לו חיים ועושר, ונקרא צדיק בזה הדין. כלומר חשבונות שמים הם עמוקים מאד, אם לקבל שכר בעולם הזה או בעולם הבא. האדם יראה לעיניים, וה' יראה ללבב. ולפעמים רשע, מקבל לבינתיים שכר כמו צדיק, ולפעמים צדיק מקבל לבינתיים עונש כמו רשע. וזה עבודה גדולה של דיין בן תורה וירא שמים. וזה מתאים לדברי הרמב"ם (פ"ב מהלכות שבת ה"א) שמשפטי התורה הם רחמים וחסד ושלוה בעולם, ואינם נקמה בעולם. ובספר החינוך (מ"ה פ"ה) פסק כך למעשה, שדיין שהטה את הדין נגד הרשע, עבר על מצוות המלך. ע"ש.

ובזה מובן הפסוק (בפסוק קדושים) "בְּצַדֵּק תִּשְׁפָּט עַמִּיתָךְ" שדרשו בגמרא שהכוונה לדון לכף זכות! ולאור האמור הכוונה היא, שלדון לכף זכות צריך להתנהג כמו שופט וכמו דיין שצריך לשמוע את כל הצדדים ולדון ולעיין ולמצוא כף זכות, ולא כף חובה. כי

בפרשת השבוע פרשת משפטים ישנם חמשים ושלש מצוות, אשר רובם ככולם עוסקים בעינינים של בין אדם לחבירו - דיני שומרים, דיני גניבה ואבידה, דיני שבועות, וגם דינים הקשורים לדיינים, כיצד לדון ולפסוק מי זכאי ומי חייב, שעל זה נאמר (תהילים פ"ב) "אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדַת אֵל, בְּקָרֵב אֱלֹהִים יִשְׁפָּט".

אחת מהמצוות שנצטוו הדיינים היא, לא לרחם על המסכן בדין! ודין זה נשנה פעמיים בפרשנו בשני ציווים, פסוק ראשון (ב"ב ג') "וְדַל לֹא תִהְדָּר בְּרִיבוֹ" ופרש רש"י, לא לזכות את העני בדיני ממונות בגלל שאין לו ממון והוא מסכן, אלא צריך לדון דין אמת. פסוק שני בהמשך הפרשה (ס"ו) "לֹא תִטֶּה מִשְׁפַּט אֲבִינֶךָ בְּרִיבוֹ" ופרש רש"י, אביון שהוא תאב לכל טובה, ואין לו. ולימדה אותנו התורה שלא להטות את הדין לטובתו, למרות שיש צורך לרחם עליו. כלומר רש"י הקדוש מבאר למה נכפל דין זה ונכתב פעמיים? כי הפסוק הראשון מדבר על עני, והפסוק השני על אביון! ואסור להטות הדין לטובתם בגלל שהם מסכנים, אלא יש לדון דין תורה, אמת לאמתה.

רשע במעשיו וצדיק בדינו

ובמכילתא יש תירוץ חזק למה דין זה נכפל, ויש בו מוסר השכל גדול מאד. במכילתא דרבי ישמעאל מתרץ שהפסוק השני "לא תטה משפט אביונך" הכוונה על אדם רשע! שהוא אביון במצוות, ובא לדין תורה נגד יהודי שנראה חסידי קדישא, גאון וצדיק מפורסם, ועם כל זה ה' יתברך אומר לדיין: אל תצדיק את הצדיק, כי יתכן שהרשע הזה שהוא אביון במצוות, צודק! והוא הצדיק במשפט הזה! ועל הדיין לחקור טוב טוב ורק אחר כך להורות מי זכאי ומי חייב, ע"ש. ולמדנו כאן יסוד נפלא, יתכן שאדם שנראה פשוט מהרחוב, מהשוק, מהשכונה, ובכל זאת בדין תורה הוא הצודק! והצד השני שנראה מכובד וחשוב וצדיק, הוא לא צודק! והוא חייב בדין. ויש על הדיין אחריות כבדה לפסוק דין אמת לאמיתו, במסירות ואהבה. בספר שאל אביך ויגדך (ח"א דף ק"פ) מעיד על חכם אחד שהיה דיין מובהק ברוסיה, והיה דין ודברים בין הרוקח שבעיירה שהיה רשע, ומחלל שבת היחיד בעיר, ובין ראש הקהילה שם. ופסק החכם הלכה לטובת

מחלה ושמה שקר, והתרופה...

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

מאותו סכום, שלא סומכים על הבטחתו, שידועים שגם אם יאמר מה מזג האוויר בחוץ יש לבדוק זאת שוב. מה גורם לאותו "אדם" להמשיך בדרך זו למרות ההפסדים והכשלונות אותן הוא חווה בחייו? מה גורם לו לבחור מרצון בחיי סבל והשפלה גדולים כל כך?

והתשובה היא, ששקר יותר מהיותו מידה מגונה, הוא מחלה נוראית. הוא ממכר, הוא סוחף, הוא הרסני. הוא גורם לחולה שלא להביט אל מחוץ לבועה, הוא גורם לו לחיות באשליה שעדיין חושבים שהפעם הוא לא ישקר. המחלה הזו גורמת לאדם להיות מנותק מהסביבה, מנותק מהחיים, והחמור מכל - מנותק אפילו מעצמו. הוא כבר לא באמת דואג לעתידו, לא באמת מנסה להחשיב את המילה היוצאת מפיו, ולא באמת משקיע בכדי להגיע לחיים שלווים ורגועים. הוא רואה רק את הרגע, וגם אותו הוא רואה בצורה מעוותת.

לאור הדברים החמורים עליהם אנו משוחחים בשעה זו, נבין שאין לבעוט על השקרן, אין לפגוע בו ואין לזלזל בכבודו. יש לרחם עליו בדיוק כפי שמרחמים על חולה על נכה או על כל אדם אחר שסובל. הוא שבוי בחבלי המחלה, הוא לא בר דעת לצאת ממנה ביוזמתו, הוא זקוק לסיוע. ויחד בעזרת ה' נעשה זאת...

מה הפתרון לחייו של השקרן?

"אמת מארץ תצמח" אינה רק מחמאה למידת האמת, אלא גם נוסחה להצלחה לאושר ולשלווה נפשית. הפתרון היחיד להצלחתו של השקרן ממחלת השקר היא פשוט ליטול גולות של אמת פעם אחר פעם. בלי להבין, בלי לחשוב, ובלי לרצות באמת לשנות את החיים. פשוט לנסות מידי פעם לומר משפט נוסף של אמת, להודות פעם אחת לפחות בטעות, להתנצל מעומק הלב על מעשה שעשה.

מבלי להשים לב, חייו של "השקרן החוזר בתשובה" יהפכו לחיים טובים ויפים יותר. הנוסחה של "אמת מארץ תצמח" תראה לו שבלי הרבה עבודה הדברים מסתדרים מאליהם, כי זו תכונתה של מידת האמת, היא צצה מאיליה ומסדרת את העניינים. הוא גם יראה במקביל שהסביבה יודעת לקבל באהבה אדם שיודע להודות בטעות ולעמוד אחרי מעשה שעשה, הוא יתחיל לחוות חיים חדשים, וליתר דיוק הוא יתחיל לחוות את החיים... אין תרופה, אין גלולה, אין נוסחה ואין פתרון אחר, פשוט להתחיל לדבר אמת ולראות עד כמה היא טובה משחררת וממכרת לטובה לא פחות ואף הרבה יותר מההתמכרות למחלת השקר.

במבט שטחי נראה לרובנו שאיננו שייכים לאותו קומץ נבזה, אשר השקר מהווה ניסיון לגביו. אולם, האמת לאמיתה אינה כן, אלא כל אחד מאתנו נתון לניסיון ומצווה לשוב ולהזכיר לעצמו את הציווי האלוהי "מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחֹק" (שמות כ"ז, ז) [וליתר דיוק, "וְלֹא תִשְׁקֹר אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ" (ויקרא י"ג, י"א), ועיין בהרחבה ברב פעלים חלק ג' חו"מ סימן א]. וזאת, משום שגם האברך ככולל וגם התלמיד חכם הגדול ביותר יכול במרכזו של יכוח סוער או שיעור קולח להסביר סברא ופשט שאינם עולים בקנה אחד עם מידת האמת. ניתן להסביר דברים בהלכה ברמב"ם, שהרמב"ם לא כיוון אליהם אפילו לא כמחשבה ראשונה מוטעית.

באותה מידה, ניתן לומר ולספר על כל דבר שקורה או שקרה בעבר בחוסר דיוק מירבי ובסטייה קלה לכאורה. סטייה שיתכן שאף אחד מהשומעים לא יחוש בה. אולם, עדיין סטייה היא, וגם בכחה לגרור את האדם לתאוה הבלתי מתפשרת של שקר.

היו גדולי ישראל, שבכניסתם לבית, כאשר היו שואלים אותם אם יורד בחוץ גשם, הם היו עונים שכשהייתי בחוץ אכן ירד גשם. עד כדי כך חששו הם שמא בשעת כניסתם לבית חדל הגשם לרדת ושקר יהיה כפיהם אם יאמרו שיורד בחוץ גשם.

וזהו היסוד, השקר כמחלה מדבק מאד, ויש להיזהר אף מסרך קטן ובלתי נראה ממנו, והתרופה לו כאמור היא האמת בלבד.

יזכנו ה' יתברך למידת האמת בכל תהלוכותינו, "לדבוק במידת האמת ולזכות לתפארת מידת האמת", להציל את חולי השקר, ולהרוות את בנינו ובני ביתנו בדוגמא אישית מופלאה של אמת וצדק, אמן.

ברוכים תהיו.

שלום וברכה מורי ורבותי!

יש משהו מיוחד ב"שקר", שיכול לסדר הרבה מאד דברים ולפתור כל בעיה אפשרית. פשוט, כל דבר שהיה, יכול הוא ברגע אחד להיות כלא היה. וכל דבר שלא היה או שרק היית רוצה שיהיה, יכול ברגע אחד להיות כהיה ונברא.

לדוגמא: אם איחרת לפגישה ואתה חש ממש שלא בנוח, לו היית שקרן, היית יכול לספר על פקק או אפילו תאונת דרכים מחרידה שאירעה בדיוק בכביש דרכו היית אמור להגיע לאותה פגישה. ולעומת זאת, לו עשית מעשה כלשהו אשר העומד למולך לא יאהב את אותו מעשה, ברגע אחד תוכל לספר שהמעשה לא היה מעולם ואפילו משל לא היה.

הבעיה החמורה יותר בשקר היא שהוא ממכר, מאד ממכר! מתחילים בשקר קטן, קוראים לו "שקר לבן", מהר מאד עוברים לגינוני האפור, עוברים דרך צבעי הקשת, והנה כבר נמצאים במרכזו של השקר השחור מְשֻׁחָר. הוא ממכר דווקא מאותה סיבה שבה הוא מסדר את החיים כל כך, פשוט ניתן לחיות בבועה שבה מה שהיה יכול ברגע להיות כלא היה, ומה שלא היה יכול ברגע להיות כהיה.

השקרן חושב שלעולם לא יצטרך לעמוד בהתחייבות, לעולם לא יעמוד במצבים מביכים, ולעולם לא יצטרך להודות בטעויות. על ידי כך הוא חושב שהוא יוכל בקלות רבה יותר להגיע לכבוד ולתהילה, ואפילו לפרנסה בשפע רב יותר.

בפרשתנו נאמר על השקר הפסוק הבא: "מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחֹק" (שמות כ"ז, ז). המילה "תרחק" לא נאמרה על שום עבירה בתורה מלבד על מידת השקר. ליד כל עבירה מותר לעבור, ומעל כל עבירה ניתן לדלג, אולם ליד השקר ומעליו אסור לפרוח באוויר! דווקא בגלל שהוא ממכר הוא מסוכן כל כך... השקר כפוטנט, מבטיח כל כך, עד שלאחר שהוא מסדר את חייו של השקרן פעם או פעמיים קשה מאד להיפרד ממנו.

מה שלא יודע אותו שקרן הוא את הפסוק "אֱמֶת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח וְיִצְדַּק מְשֻׁמִּים וְנִשְׁקָף" (תהלים פ"ה, י"ג). לאמור, ככל שתקבור יותר את האמת, תמיד היא תצוץ ותעלה. מה שאין כן שקר כמאמר חז"ל: "לשקר אין לו רגלים" (שיקרא לא קלא, שבת ק"ד ע"א).

על הפסוק הנ"ל (תהלים פ"ה, י"ג) ישנו מדרש (בבלי שבת פ"ג ע"א) שכאשר רצה הקדוש ברוך הוא לברוא את האדם התייעץ הוא במלאכים ובמידות, ושאל האם כדאי ומומלץ לברוא את האדם. ועל כך מספרים לנו חז"ל שנועקו האמת והצדק ואמרו שלא מומלץ לברוא את האדם בהיות וכולו שקרים וחוסר צדק. לעומתם, צידדו החסד והשלום בעד בריאת האדם בהיות והוא בעל חסדים ומרבה שלום. מיד לקח הקדוש ברוך הוא את האמת והשליכה ארצה, כך שהיו החסד והשלום רוב מול הצדק, וקיים את רצונו לברוא את האדם.

ועל כך שואל איש האמת הרבי מקוצק זיע"א - מדוע הקדוש ברוך הוא העדיף לזרוק את האמת ולא את הצדק? הרי ודאי היה די בהשלכת אחד מהם בכדי לגרום לחסד ולשלום להיות רוב, ואם כן מדוע בחר באמת להיות מושלכת ארצה ולא בצדק? והשיב על כך, שידע הקדוש ברוך הוא ששום רע לא יקרה למידת האמת בהשליכו אותה ארצה, וזאת משום שאמת שככל שיקברו אותה וככל שיכסו אותה יקיים בה "אֱמֶת מֵאֲרֶץ תִּצְמַח" (תהלים פ"ה, י"ג), והיא תצוץ ותעלה, תגבה ותתנשא, ותנצח...

ללמדך, שגם אם חושב המשקר כי בוחר הוא לעצמו אחרית טובה בכך שמייפה הוא את המציאות ומעטר אותה בשקריו, הרי שבפועל סופה של האמת לצוץ ולטפוח על פניו וכל הרווחים הכלכליים והאחרים אותם חשב להשיג שלא ביושר, לא רק שינטשו אותו, אלא שבמקומם יבואו החרפה והבושה ויעטפו אותו "בחום ואהבה".

אם כך, נשאלת השאלה על השקרן. הלא מנסיוןך כל שקר סופו נופל, ומי כמוך יודע עד כמה מהלכים שלמים של שקר שתכננת בחיך נפלו חלל לרגלי האמת. אם כך, מה גורם לך להמשיך לשקר? מה גורם לך להמשיך ולחיות חיים כפולים? מה גורם לך לחיות שוב ושוב באותה בועה של שקר בעוד כל הסובבים אותך יודעים ששקרת ומתייחסים אליך ככעס עד רחמנות?

רבים מאיתנו מכירים את היצור השקרן, אותו אחד שמראש מגדירים אותו כמי שאין לו מילה, אותו אחד שלא מלווים לו כסף אם מראש לא התייאשו

שאלה יפה

שו"ת ממורנו הרב שליט"א

מקבלם (כך נראה לפחות מהבעת פניו ותנועתו גופו), ואף לעתים גם מיישמם. ואילו האחר, כל הזמן מחפש צדדים כיצד להתחמק מהדברים, וכל מיני תירוצים מינים ממינים שונים, כיצד להכשיר את המעשה שהוא עושה או לסתור הדברים וכו'.

וכל זאת אף אם מדובר רק בסיפור מוסרי שסיפרתי, רק בכדי ללמוד ממנו מוסר השכל. גם בזה, הראשון מבין את הנמשל, ואילו האחר, נשאר במשל, ומקשה עליו.

ויש להוסיף, שלעתים מדובר בתלמידים שכבר שנים רבות בעולם התשובה.

ילמדנו רבנו כיצד ניתן להתמודד עם התלמיד השני?

תשובה: פשוט מאד, צריך לטפל בשני באופן אישי. לדוגמא, לומר לו באמצע השיעור: "לא העייקך להקשות, אתה חכם תנסה להעמיק ולהבין מה עומק הכוונה". וכן להוסיף ולעודד אותו ולומר לו: "העייקך שלא תשאר במשל, אלא תקח את המוסר השכל שבנמשל, ותלמד ממנו כיצד להתנהג". וכן לומר לו: "זה לא חכמה להקשות קושיות, החכמה היא ליישב ולתרץ תירוצים, ואתה נראה לי די חכם שיכול לחשוב על תירוץ טוב, כדי שתבין את הדברים טוב יותר". וכן על זה הדרך.

וחובה עליך לא רק ללמד, אלא גם לבנות אותם, ולעצב אותם. לדוגמא, מי שאומר באמצע השיעור: "לא מקובל עלי מה שאמרת", מצוה לומר לו: "ככה לא אומרים! אתה יכול לומר אינני מבין, אבל לא לומר לא מקובל עלי". וזה נקרא לבנות את התלמידים בשלמות, ולטעת בהם תורה עם דרך ארץ.

וכדאי לקבל עוד הדרכה בצורת סדר העברת השיעורים לציבור ולנוער.

אמונות טפלות

שאלה: האם יש סכנה לומר ליד אשה הרה את המלה "נחש"?

שמעתי מספר פעמים מאנשים שונים שזה עלול להיות מסוכן, והאשה עלולה להפיל, חס ושלום. האם זה נכון? והאם יש לזה מקור כלשהו במקורות?

תשובה: גם אנכי לא שמעתי על כך בלתי היום, ומסתבר שאלו סתם אמונות טפלות, וחששות זרות ומיותרות. אולם כמובן שאין לספר למעוברת שפלוגית הפילה, וכיוצא בזה, משום שדבר זה גורם לה לפחד, וחבל.

וכן מעוברת תזהר לברך בכוונה על כל מאכל שהיא אוכלת. וכן שתתלבש בצניעות, ותקפיד לשמוע רק שירי קודש, חסידי ומזרחי, ולא שירים מהבלי העולם הזה, משום שכל זה משפיע על התינוק החמוד שלנו.

שבת שלום

מכירת כלב מאולף

שאלה: יש לי כלב מאולף ורצוני למכרו, האם הדבר מותר?

תשובה: מפורש בגמרא (ב"ק פג.), שאסור לגדל כלב, אלא אם כן הוא קשור בשרשרת. וישנה גם קללה על מי שמגדל כלב. ואפילו שאינו כלב רע, אסור לגדלו, משום שאנשים מפחדים ממנו, מפני שאינם יודעים שהוא אינו כלב רע (עי' מהש"א שנת סג.). ובפרט כלב שמטנף את רשות הרבים, שזה עוון חמור מאד מאד על בעליו.

ועל כל פנים, מותר למכרו ולהתפטר ממנו, ואין כאן איסור של "לפני עיור", משום שניתן לשמרו על פי ההלכה. ובפרט שהוא כלב מאולף, והוא שקט ועדין (ועי' יבי"א ח"ב סי' טו), וכידוע, שיעקב אבינו ע"ה שלח לעשו מנחה של פרות, חמורים וגמלים, ולא שלח לו כלבים, וזאת כדי שלא ישתמש בהם לדברים רעים (ועי' ש"ע י"ד סי' קנ"א ס"ה).

למעשה, מותר לגדל בעל חי טמא, שאינו מזיק כמובן, וכגון תוכי או קוף, וכיוצא בזה. והעייקך שאין נגרם על ידו נזק כלל ועייקך, וזה מצוין (ועי' ס"ח י"ד סי' ק"ח ס"ה).

כשיש צרות במשפחה, הדרך היחידה להיחלץ מזה היא להתקרב אל ה' יתברך

שאלה: אני חוזרת בתשובה ברוך ה', ולאחרונה קרה במשפחה שלי בעיות של בריאות, סבתא שלי חלתה באלצהיימר מלפני כמה שנים, לאחרונה סבא שלי קיבל אירוע מוחי, וכעת הוא מאושפז בבית חולים, אשתו של דוד שלי מאושפזת בבית החולים, ובן דוד שלי אמור לעבור ניתוח קשה בראש. ונפשי בשאלתי, מה הגורם לכל זה? האם יש איזו סגולה לרפואה?

תשובה: מיסודות האמונה, שכל מה שקורה בעולם, הכל תלוי במצוות ועבירות. ולכן אשריך שאת חוזרת בתשובה, והזכות שלך תעזור בעזרת ה' יתברך למשפחה כולה שלא יהיו הרבה בעיות.

ומצוה לחזק את כולם במצוות, למשל נשים שאינן הולכות בלבוש צנוע, יש לומר להן שהגיע העת לרפואת כל המשפחה, להתחזק בצניעות הלבוש וכדומה. וכן על כל מה שאוכלים ושותים, יש לברך עליהם את הברכה המיוחדת להם, וזה זכות לכל המשפחה. וכן הבנים והגברים עליהם להניח תפלין, ולהתפלל שלוש תפלות בכל יום. וכמובן שכולם צריכים להתחזק בשמירת שבת קודש. וכמובן להתפלל על כך כל יום.

ואם תאחד את כל המשפחה, שיבואו כמה שיותר אנשים ונשים לבית אחד, יהיה ניתן להביא אברך יקר בן תורה, שיאמר להם דברי חיזוק לתורה ויראת שמים. ולה' הישועה.

לבנות את התלמידים

שאלה: אני ב"ה מוסר שיעורים, ונתקלתי בשני סוגי תלמידים: האחד, שומע את הדברים,

סוכריה ומסטיק בבית הכסא

שאלה: האם מותר למצוץ סוכריה או ללעוס מסטיק בבית הכסא?

תשובה: מותר. כי זה בתוך פיו ואין לו דין אוכל, ובפרט בית הכסא של זמנינו שאין לו דין בית כסא ממש. כמובן שלברך אשר יצר יש להוציא מהפה. ולברך ביראת שמיים ובכבוד גדול לכבוד השם יתברך.

דילוג על פסוקי דזמרה או לצאת לאחר קדושה

שאלה: כשאין זמן לתפילה שלימה [שחרית] ויש אפשרות להכנס למניין ביוצר אור ולסיים את כל התפילה אבל להפסיד את ההתחלה, או להתחיל מהתחלה במניין אחר ולצאת אחרי קדושה, מה עדיף?

תשובה: כל ההיתר לדלג פסוקי דזמרה כדי שלא יפסיד תפילה בציבור. דהיינו לומר את תפילת העמידה יחד עם כל המתפללים. אבל בנידון דידן שיש עוד מנין ולא יפסיד תפילה בציבור פשוט וברור שצריך להתפלל ולהתחיל מההתחלה. וירויח את כל פסוקי דזמרה. וגם ישוב הדעת לכוין. וגם תפילת העמידה בציבור. ולאחר הקדושה כפי הצורך ילך לביתו. כי את סוף התפילה תמיד ניתן להשלים בדרך במקרה אונס וכיוצא בזה.

ויש בזה גם סברא. פסוקי דזמרה זה הכנה לתפילה, וכיצד ידלג כאשר יש לו מנין נוסף? וכידוע בזוהר הקדוש (פ' בלק) בפסוקי דזמרה להיות כמו עבד, בקריאת שמע למות על קידוש ה', בעמידה כמו עני, ובשמע קולנו כמו חסיד. וזה סדר עלייה רוחנית בעבודת ה'. ולכן כשאפשר החשוב ביותר להתחיל מההתחלה.

תעטוף את ההערה בסוכריה

שאלה: איך מעבירים ביקורת מבלי לפגוע באדם שמבקרים אותו?

תשובה: תעשה הקדמה קצרה, תשבח אותו באופן כללי שהוא חכם ונבון, ואתה מאד מרוצה מהחברות שביניכם. (הכל מלשון חיוב - מחובר ס"ו). אבל משהו מסוים, יש לי להעיר. וכך ההערה תתקבל בהבנה. איך כתוב בזוהר הקדוש, תעטוף את ההערה בסוכריה!

לדוגמא: אתה יודע שאני אוהב אותך, מעריך אותך, וכואב לי שצעקת עלי ברבים. וכן אתה חכם ומבין, ולא מתאים לך לעשות כך. וכן מה שגרמת אתמול מחלוקת וצעקות... יתכן שזה לא מתאים לך. הן וכיוצא בהן.

איסור מעבר בין שתי נשים כשהן אחיותיו

שאלה: האם במשפחה מצומצמת חשוב להקפיד שכן לא ישב בין 2 בנות (לחיות ש"ה) או היהיפך?

תשובה: נכון. רצוי להקפיד שיהיה דרך ארץ וכבוד הדדי וצניעות עם שורשים ויסודות טובים. אבל לא לעשות מזה רעש גדול.